

29

ระเบียบการ

และ

หลักสูตรประโยคสาม
ปี

กระทรวงธรรมการ

พ.ศ. ๒๔๗๖

โรงเรียนช่างพิมพ์ วัดสังเวช

ประกาศกระทรวงธรรมการ
เรื่องให้ใช้ระเบียบการและหลักสูตรประโยคครูมูล

ระเบียบการและหลักสูตร ประโยคครู มูล ซึ่งได้แก้ไขใหม่และ
พิมพ์เสร็จเมื่อเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ นั้น ให้โรงเรียนเริ่มใช้
ตั้งแต่วันที่ ๒๔๗๘ เป็นต้นไป ส่วนระเบียบการและหลักสูตรเก่า
ซึ่งพิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ นั้น ให้ยกเลิก.

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

พระสารสาสน์ประพันธ์

รัฐมนตรี

ระเบียบการ

และ
หลักสูตรประโยคอุดม
ศึกษา

กระทรวงธรรมการ

พ. ศ. ๒๔๓๓

โรงเรียนช่างพิมพ์ วัดสังเวช

Digitized by Google

ระเบียบการ

ความประสงค์

การศึกษาของทวยราษฎร์ รัฐบาลประสงค์ให้ราษฎรชายหญิงทุกคน
ได้รับการศึกษาทั้งวิชาสามัญและวิสามัญ ฉะนั้นครูผู้ทำการสอนจะต้องมี
ความสามารถสอนได้ทั้งวิชาสามัญและวิสามัญ เหมาะแก่ที่ท้องที่และเพศ
ของผู้ศึกษา เพื่อให้ครูเป็นผู้มีความสามารถทั้งวิชาและได้จำนวนครู พอ
กับจำนวนโรงเรียนต่าง ๆ อันแพร่หลายทั่วพระราชอาณาเขตก็ กระทรวง
ธรรมการ จึง ให้มีสถานฝึกหัดครู ขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ที่ยังที่ใดมีความต้องการ
การครูประเภทใดเท่าไร ก็จัดให้พอแก่ความต้องการ อยู่ในความบำรุง
ของท้องที่ กระทรวงธรรมการบำรุงในส่วน เงินเดือนและอุดหนุนนักเรียน
ด้วยเงิน อุดหนุนวิชาครูเท่าที่พออุดหนุนได้ เมื่อเป็นการจำเป็นจริง ๆ.

สถานทีและวัตถุ

จัดเป็นโรงเรียนกินนอนประจำ มีโรงเรียนสำหรับสอนวิชา มีเรือน
นอนสำหรับนักเรียน และมีโรงอาหารโรงครัว กับมีทึบหรือที่พักสัณการะ
อื่น ๆ สำหรับนักเรียนทำการฝึกหัดศิลปะ ซึ่งแล้วแต่ประเภทวิชาที่โรงเรียน
นั้น ๆ จัดสอน.

เด็กท้องที่ใดเหมาะที่จะเรียนวิชาสามัญอย่างไร หรือหญิงจำเป็น
 จะต้องเรียนวิชาสามัญอะไร ก็จัดสอนนักเรียนฝึกหัดครูหนักไปในทางนั้น
 เช่นจังหวัดหนึ่งในท้องที่หนึ่ง จำเป็นต้องให้เด็กเรียนการอาชีพทางค้าขาย
 แต่อีกท้องที่หนึ่งเรียนทางกลกรรม อีกท้องที่หนึ่งเรียนทางหัตถกรรม ถ้า
 สามารถจะจัดได้ ก็เลือกสรรผู้ที่เขาเป็นนักเรียนฝึกหัดครูจากที่อื่น ๆ
 มาศึกษา แล้วจัดการสอนวิชาสามัญนั้น ๆ ขึ้นในโรงเรียนฝึกหัดครู
 เสร็จแล้วให้กลับไปเป็นครูในท้องที่นั้น ๆ จะจัดได้ประเภทหรือเฉพาะ
 ประเภทก็แล้วแต่ความสามารถ จึงกำหนดหลักสูตรไว้เป็น ๒ หมวด คือ
 วิชาสามัญหมวดหนึ่ง บังคับให้เรียนเหมือนกันทุกคน วิชาสามัญหมวด
 หนึ่ง ให้เลือกเรียนอย่างใดอย่างหนึ่งในวันเดียวกัน จะจัดสอนเหมือน
 กันทุกคน หรือต่างประเภทกัน หรือวันหนึ่งจัดสอนประเภทหนึ่ง อีกวัน
 หนึ่งจัดสอนอีกประเภทหนึ่งก็ได้ แล้วแต่ความต้องการที่จะให้ไปทำการ
 สอนเด็กในท้องที่ และแล้วแต่โรงเรียนจะสามารถจัดสอนได้.

ประเภทนักเรียนและกำหนดเวลาเรียน

โรงเรียนเบ็ญที่ชนนักเรียน ๒ ประเภทคือ

(๑) นักเรียนในบารุง ซึ่งท้องที่ต่าง ๆ ในจังหวัดนั้นเลือกสรรส่ง
 มา เพื่อกลับไปเป็นครูในท้องที่ของตน

(๒) นักเรียนนอกจำรง คือนักเรียนสมัคร รับผิดชอบต่อจำนวนที่
โรงเรียนมีค่า และตามที่โรงเรียนเห็นสมควร

โดยปกติ เบื้องต้นนักเรียนทั้ง ๒ ประเภทนี้ จะได้รับ ๕๐% คือในต้นภาค
ของภาคต้นนี้ นักเรียนเข้าใหม่เรียกว่า นักเรียนปีที่ ๑ เมื่อเรียน
ครบปีหนึ่งแล้ว สอบเลื่อนชั้นขึ้นเป็นนักเรียนปีที่ ๒ ต่อไป เวลาเล่าเรียน
จนถึงการสอบได้รับประกาศนียบัตร มีเวลา ๒ ปีเต็ม

ลักษณะผู้จะเข้าเรียน

ผู้ที่จะเข้าเป็นนักเรียนฝึกหัดครูมูล จะต้องมีลักษณะดังนี้

๑. สุขภาพดี ไม่ต่ำกว่ามัธยมปีที่ ๔
๒. อายุไม่ต่ำกว่า ๑๖ ปี ต้องที่ใกล้พระราชบัญญัติเกณฑ์ทหาร ห้ามรับผู้มีอายุจะถูกเกณฑ์ในระหว่างเล่าเรียน
๓. มีร่างกายสมบูรณ์
๔. มีนิสัยผดใสในวิชาสามัญทุกข้อทั้งนี้ ๆ ต้องการ เช่นต้องที่
ทั้งต้องการ การกลักรรรม ก็มันนิสัยผดใสในการเลี้ยงสัตว์ ปลูกต้นไม้ และ
งานหนัก งานกลางแจ้ง ไม่เป็นคนขี้อายโหย่ง หรือชอบแต่งงานในร่ม
กางเป็นต้น

๕. มีนิสัยเหมาะในทางเป็นครู คือ

(๑) ความประพฤติเรียบร้อย

- (๒) เทียงธรรม โอปปอ้อมอวารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักเด็ก
 (๓) ไก่คอกหนักแน่น เขียวเข้มน ไม่หุนหันพลันแล่น ไม่
 คุ้นเคยโกรธง่าย อคติทนต่อความรบกวน
 (๔) มีความเก๋ไก๋ขาค พดอะไรเข้มนั้น ไม่แปรปรวนไม่
 พร่าเพร่อ รักระเบียบ
 (๕) มีปฏิภาณ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจง่าย
 (๖) มีท่าทางเป็นสง่า และยิ้มแย้มแจ่มใส

คุณสมบัตินี้ข้อ ๔ ข้อ ๕ นี้ ให้ครูใหญ่ ครูประจำชั้นในโรงเรียนเดิม
 สอดส่องและสังเกตไว้ แล้วทำใบรับรองส่งพร้อมกับใบสมัคร ให้เจ้า
 หนาทสังเกตและสอดส่องอีกชั้นหนึ่ง แล้วจึงรับรองตามลำดับ จนถึง
 เจ้าหนาทผู้ใหญ่ผู้ให้อนุญาตในใบรับรองนั้น ให้ส่งความเห็นเป็นข้อๆ ไป.

ทุนเล่าเรียน

นักเรียนซึ่งอยู่ในบารุงนั้นเป็นนักเรียนประจำ จะได้ทุนเล่าเรียน
 จากท้องที่ หรือจากเงินอุดหนุนวิชาธรรมกับเงินของท้องที่ เป็นค่าเบี้ย
 เลี้ยงตลอดเวลาที่เล่าเรียนอยู่ ส่วนนักเรียนสมัครนั้น ถ้าประสงค์จะกิน
 อยู่หลับนอนในโรงเรียนก็ได้ แต่ต้องเสียค่าอาหารของตนเอง โรงเรียน
 จะหักค่าอาหารล่วงหน้าพอสมควร หรือถ้าประสงค์จะเป็นนักเรียนกลางวัน
 คือเข้าไปเรียนกลับ เมื่อโรงเรียนเห็นสมควรก็ไม่ขัดข้อง โรงเรียนจะ
 สอนวิชาให้โดยไม่คิดค่า.

การสอบไล่และการสอบซ่อม

การสอบไล่เพื่อรับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษา คือเมื่อปลายภาคสุดท้าย ของปี ๒ ตามหลักสูตรของกระทรวงธรรมการ นักเรียนที่สอบไล่ได้ จะได้รับประกาศนียบัตรประโยคมัธยม ให้ใช้เข้าชั้น ป. ท้ายชื่อ.

การสอบไล่เรียนชั้นปีที่ ๑ นั้น สอบเมื่อต้นภาคสุดท้าย ของปี ๑ ถ้าสอบไล่ตกคะแนนแล้ว ขวารถูกคัดข้อออก.

การสอบไล่ทั้งสองคราวนี้ นักเรียนจะต้องประกอบภาระงานแผนก ศิลปะ คือ วิชาอาชีพตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ให้เป็นผลสำเร็จบริบูรณ์ เพื่อให้การสอบไล่แม่นยำ โรงเรียนจะวินิจฉัยคะแนนพิเศษอีก ๔ ประเภทต่อไปน คือ

- (๑) คะแนนสอบซ่อมประจำเดือน หรือประจำสัปดาห์รวมทั้ง
 - (๒) คะแนนความประพฤติตลอดปี
 - (๓) คะแนนศิลปะตลอดปี
 - (๔) คะแนนผลิตภัณฑ์สอน รวมทั้งผลิตภัณฑ์สอนในโรงเรียนสาขาและผลิตภัณฑ์สอนในที่ประชุม (ยกไปรวมกับวิชาครู)
- คะแนนทั้ง ๔ ประเภทนี้ จะได้รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของ คะแนนสอบไล่เพื่อรับประกาศนียบัตร.

การเล่าเรียน

การเล่าเรียนในโรงเรียนแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ เรียนชั้นใน
ได้แก่เรียนหลักวิชาต่างๆ ซึ่งเป็นวิทยาประเภทหนึ่ง ผกหัทคิลปะ เช่นการ
กลีกรรม หัตถกรรม ก็ให้ผกหัทกลางแจ้ง หรือในโรงงาน ตามแต่จะ
เหมาะแก่วิชานั้นๆ ดังนประเภทหนึ่ง.

เวลาเรียนของโรงเรียนทกวัน ตามปกติสำหรับสอน การ กลีกรรมควร
เป็นดังนี้

๕.๓๐ น.	คินนอน
๖.๐๐ น. - ๗.๓๐ น.	คิลปะ
๘.๐๐ น. - ๑๑.๐๐ น.	วิทยา
๑๒.๐๐ น. - ๑๕.๐๐ น.	วิทยา
๑๕.๓๐ น. - ๑๗.๐๐ น.	คิลปะ
๑๘.๓๐ น. - ๒๐.๓๐ น.	เรียนลำพัง
๒๐.๓๐ น. - ๒๑.๐๐ น.	สวดมนตร์
๒๑.๓๐ น.	กัยไฟนอน

ถ้าสอนวิชาอื่น ก็สอนตามควร

แต่ต้องให้เวลาผกหัทคิลปะ

ไม่ต่ำกว่าสัปดาห์ละ ๑๕ ชั่วโมง.

เวลาบริหารราชการ

นักเรียนในบารุงทุกคน เมื่อแรกเข้าเรียนต้องมีบัตรตรวจเช็ดโลหิตทำ
สัญญาบัตรของ ตามแบบกระทรวงธรรมการ กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ ซึ่งมี
ข้อสำคัญว่า เมื่อเสร็จการเล่าเรียนบท ๒ แล้ว จะใดหรือตกก็ตาม จะ
ต้องเป็นครู ในโรงเรียนรัฐบาล หรือโรงเรียนประชาบาลซึ่งแล้วแต่ทางการ จะ
บรรจุนั้นต่ำกว่า ๒ เท่าแห่งเวลาที่ได้รับเงินบารุงให้เล่าเรียน จึงจะนับว่า
หมดทุน ทุกคนได้รับชดเชยมาในระหว่างเล่าเรียน (โดยปกติจะจัดส่งให้ไป
เป็นครู ตามท้องที่ของตน) เมื่อครบแล้วมีความประสงค์จะลาออกจาก
หน้าที่ใด ถ้าทำงานชดเชยยังไม่ครบ ต้องไปรับราชการทหารตาม
พระราชบัญญัติเกณฑ์ทหาร เป็นอันไปรับราชการทหารได้ แต่เมื่อครบ
กำหนดปลดเป็นกองหนุนแล้ว ต้องกลับมาทำงานใช้ทุนครบ ถ้าออกใน
ระหว่างยังไม่ครบ ต้องคืนเงินค่าชดเชยหนี้เท่าจำนวนเกินที่ยังไม่ครบตาม
เกณฑ์คือไปนี้คือ เอาอัตราที่ได้รับชดเชยหนี้ค่าเล่าเรียนค่ากินค่าอยู่ ซึ่ง
คิดไว้เกินละ ๑๐ บาทเป็นจำนวนตั้ง แล้วเอาจำนวนเกินที่ได้รับ
ชดเชยหนี้คืน เอาจำนวนเกินที่ต้องทำงานใช้ทหาร ได้สลับเท่าใด แล้ว
เอาจำนวนเกินที่ยังไม่ครบคืน ก็ตกเป็นจำนวนเงินที่ต้องคืนเท่านั้น.

อนึ่งถ้าต้องออกในระหว่างเล่าเรียน ต้องคืนเงินเกินละ ๑๐ บาท
ตามจำนวนเกินที่ได้รับชดเชยหนี้มา.

ส่วนนักเรียนนอกบ้าน ไม่มีสัญญาผูกพันอย่างไรที่จะบังคับให้
เป็นครู แต่ถ้าสมัครจะเข้าเป็นครูในสังกัดกระทรวงธรรมการ และทาง
การต้องการก็จะรับตามโอกาส.

ข้อบังคับ

เมื่อนักเรียนมาเข้าเรียน ครูใหญ่จะได้นำส่งให้เข้าอยู่ประจำในเรือน
หลังใดหลังหนึ่งแล้วแต่จะเห็นสมควร การย้ายหรือสับเปลี่ยนต้องได้รับ
อนุญาตจากครูใหญ่ทุกครั้ง.

นักเรียนทุกคนต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ ซึ่งครูใหญ่จะได้ออกเป็น
ครั้งคราว เพื่อความสะอาดและการรักษา.

การออกไปพื้นที่ของโรงเรียน จะต้องได้รับอนุญาตจากครูใหญ่
หรือครูประจำการทุกครั้งไป นอกจากวันหยุดประจำสัปดาห์ เช่นวันเสาร์
วันอาทิตย์ และถ้าออกไปโดยมิได้รับอนุญาตเมื่อล่วงเวลา ๒๑.๓๐ น.
ไปแล้ว โรงเรียนจะถือว่าเป็นความผิดข้อใหญ่ อาจถูกคัดข้อออกจาก
โรงเรียนทีเดียวก็ได้.

ในระหว่างยังไม่เข้าภาคเรียน นักเรียนจะลาค้างคืนไม่ได้เป็น
อันขาด นอกจากจะได้รับอนุญาตพิเศษจากครูใหญ่ ในระหว่างหยุด
ภาคเรียน นักเรียนที่ตกค้างอยู่ไม่กลับบ้าน จะต้องปฏิบัติตามข้อ
บังคับของโรงเรียนเช่นเดียวกับเวลาเข้าภาคเรียน.

การทำพัสดุของโรงเรียนเสียหาย เป็นหน้าที่ของนักเรียน ต้องรับผิดชอบใช้.

นักเรียนคนใดไม่ตั้งใจหรือเกียจคร้าน ครูใหญ่และครูทั้งหลายมีหน้าที่ว่ากล่าวตักเตือน ถ้านักเรียนยังฝ่าฝืน คือสละความสามารถ ของโรงเรียนจะว่ากล่าวตักเตือนให้กลับตัวได้จริง ๆ ครูใหญ่มีอำนาจที่จะคัดข้อ ออกเสียเมื่อใดก็ได้

นักเรียนคนใด จะทำตัวเป็นผู้มีหนี้สินไม่ได้ และถ้าเกิดมีการฟ้องร้องด้วยเรื่องเช่นนั้น เมื่อใดส่วนใดความจริง อาจถูกคัดข้อ ออกจากโรงเรียน.

ให้ครูใหญ่มีอำนาจที่จะหรือเปลี่ยนแปลงข้อบังคับย่อย เพื่อให้กิจการของโรงเรียน ดำเนินไปโดยเรียบร้อยได้ทุกเมื่อ.

การคัดข้อ ออกจากโรงเรียน ถ้าเป็นนักเรียนในบำรุง รายงานข้ออนุมัติจังหวัด ถ้าเป็นนักเรียนนอกบำรุง คัดข้อออกได้โดยไม่ต้องรับอนุมัติ.

การฝึกหัดการสอน

ในชั้นใด ๆ นักเรียนครู ทุกคน จะต้องมีการฝึกหัดสอน ในโรงเรียน ฝึกหัดไม่ต่ำกว่าเดือนหนึ่ง และต้องสอนในที่ประชุมอีกด้วย การสอนเช่นว่านี้ จะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

การสอนวิชาสามัญประเภทหนึ่ง วิชาสามัญประเภทหนึ่ง

ตลอดเวลานักเรียนครูทำการฝึกหัด การสอนอยู่นั้น โรงเรียนจะ
ถือว่าเป็นเวลาสำคัญ นักเรียนผู้ฝึกหัดสอนจะลาหยุดไม่ได้ นอกจากจำเป็น
จริง ๆ เช่นป่วยเป็นต้น เพราะถ้าลาหยุดแล้วลายกนกการสอนการเรียน
ทั้งโรงเรียนฝึกหัดครู และโรงเรียนที่ไปฝึกหัดสอน

การลาหยุดในระหว่างที่ไปทำการฝึกหัดสอน ต้องลาต่อครูใหญ่
โรงเรียนฝึกหัดครู แล้วรายงานต่อครูใหญ่โรงเรียนที่ไปฝึกหัดสอนให้
ทราบด้วย.

ตลอดเวลาที่ไปฝึกหัดสอน นักเรียนฝึกหัดครู จะต้องเชื่อฟัง คำสั่ง
และปฏิบัติตามคำแนะนำของครูใหญ่ หรือครู ประจำชั้นในโรงเรียนฝึก
หัดสอนเสมอไป ถ้าขี้อ้น จนถึงครูใหญ่โรงเรียนฝึกหัดสอน ยื่นรายงาน
ต่อครูใหญ่โรงเรียนฝึกหัดครู ๆ จะลงโทษอย่างหนัก.

นักเรียนครู ผู้ไปฝึกหัด การสอนจะต้องลงเวลาไปมาใน สัปดาห์ ลงเวลา
ไปมาของโรงเรียนฝึกหัดสอนเช่นเดียวกับครู ในโรงเรียนนั้น.

หน้าที่ของนักเรียนพวงสาณิก

เมื่อสำเร็จการเล่าเรียนแล้ว เจ้าหน้าทักขิยามความประสงค์จะ
ให้นักเรียนทั้งหลาย ออกไป เป็นครู สังกัดสอนพลเมือง เพื่อให้ฐานะของ
พลเมือง เขื่อยยส่งขึ้นไปสู่ความ เป็นอารยะ เป็นล้ำค้ำย จึงเป็นหน้าที่ของ
นักเรียนทุกคน เมื่อใดที่หน้าเข้ามาแล้ว จะต้องพยายามเล่าเรียนให้

ที่ ครม.ล.ประเภทนี้ จะต้องเป็นผู้ชักจูงนักเรียนทั้งหลายให้ประกอบ การ อันมี ประโยชน์ คือ การอาชีพ ขน ที่บ้าน ของนักเรียนเอง แท้จริง โรงเรียน ควร จะติดต่อกับ และกล่อมเกลี้ยง ไปด้วยกันยิ่งขึ้น กว่า ที่เคยอยู่ เดียวกัน ผล แห่งความสำเร็จในทาง การศึกษา จึงจะ เร็วขึ้น.

เพราะฉะนั้น โรงเรียน จึงอนุญาต และ ส่ง เสริม ให้ นักเรียน ทั้งปวง ไป มาหาส ผู้ที่บ้าน ทั้งปวง ของ โรงเรียน ในเวลา อันสมควร ได้โดยไม่มี ข้อขัดข้อง หนึ่งก็ เพื่อ ประรณนา จะ ให้ นักเรียน ได้มี โอกาส ฝึกหัด การ แฝ่ ใน ตรีจิตต์ และ ฝึกหัด อธิบาย คัย และการ สมาคม นั้นเอง การ ลงแขก กำนาน การ เกี่ยวข้าว หรือ นวดข้าว ฯลฯ เหล่านี้ โรงเรียน อนุญาต ให้ นักเรียน ไป ช่วย ชาวบ้าน ที่ ชอบพอกัน ได้ เสมอ ถ้า ไม่ขัดกับ เวลา เติบโต เรียน ของ นักเรียน เพราะ โรงเรียน ทราบ ได้ อย่าง ชะรัดนัก แล้วว่า การ แฝ่ มี ตรีจิตต์ เป็น สิ่ง ที่ มี คุณ ประโยชน์ มาก สงคราม ที่ สัก ทน นักเรียน ทุกคน จะ ฝึกหัด ไว้.

แต่ นักเรียน ทุกคน ต้อง ระลึก ไว้ เสมอ ว่า ตน เป็น สุภาพชน จะ คบ ค้า สมาคม กับ เพื่อน บ้าน ราษฎร ทั้งหลาย จะ ประพฤติ กิจ การ สิ่งหนึ่ง สิ่งใด จะเป็น ภายใน หรือ ภายนอก โรงเรียน ก็ ที่ จะต้อง เป็น ไป ตาม ทำนอง ความ ประพฤติ ของ สุภาพชน ทุก เมื่อ ตลอด ทั้ง กิริยา วาจา ใจ จึง จะ ได้ ชื่อ ว่าเป็น ผู้มี เกียรติยศ ความดี ถ้า ใคร ไป ประพฤติ ผิด กวิน นักเรียน และ สุภาพชน โรงเรียน ก็ จำ จะต้อง ลงโทษ อย่าง แรง เหมือน กัน.

หลักสัตรประโยคกรรมด

วิชา	รายการทของสอน
๑. จรรยา	ก. ให้รู้หลักจรรยาต่อไปนี้ (๑) เมตตา กรุณา การฆ่า การทำร้าย ร่างกาย การทรมานสัตว์ (๒) โทษของความเท็จ ความโกรธ ความ อิจฉา ความพยายาท (๓) ความสัสืบ ความรักดี ความกตัญญู- กตเวท (๔) ความเที่ยงธรรม ความไม่ลำเอียง (๕) ความมีสัทรอยคอบ ความอดกลั้น ความ ไม่ประมาท การเสพยาตึกให้โทษ (๖) ความเพียร การเอาตนเป็นทพ (๗) ความกล้าหาญ การนับถือตนเอง (๘) การฟังบังคับบัญชา (๙) ความเย็นระเหยบ การปฏิบัติงานในหน้าที่ (๑๐) การหาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ

วิชา	รายการที่ข้อสอบ
	(๑๑) การครองตน ครองคน ครองทรัพย์ (๑๒) ความสามัคคี (๑๓) หน้าที่ของบุคคลพึงอยู่การแก่กัน (๑๔) การสมาคม การคบเพื่อน การต้อนรับ การเคารพ (๑๕) กิริยาวาจาของอาช ุสภาพและไม่สุภาพ (๑๖) รู้จักประมาณ รู้จักกาลเทศะ รู้จักประ ชมนชน (๑๗) การบำรุงและ การรักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญ ตามหัวข้อที่กำหนดไว้นี้ ในอย่างหนึ่ง ๆ ให้สอน ให้ได้ดังต่อไปนี้ (๑) ให้รู้ลักษณะว่าหมาย ความว่าอะไร (๒) ให้รู้โทษฝ่ายชั่ว และรู้คุณฝ่ายดี (๓) ให้รู้ ทางปฏิบัติ ละ ความชั่ว และบำเพ็ญ ความดี ข. ให้อบรมนิสัย และประพฤติ ตามที่เรียน ทั้งใน

วิชา

รายการที่ต้องสอน

เวลาเรียน, เวลาทำงานและเวลาเล่น ฯลฯ
ไม่ใช่เพียงให้รู้สำหรับตอบข้อสอบได้

ในข้อ ก. (๑) เรื่องการทำร้ายร่างกาย
ให้พรั่สอนให้มากในเรื่องที่ไม่ว่ควรเห็นมณนย์
คหุหยวกลลว้ย และใช้อ้าวรแ่งพ่นกันอื่นเป็น
อาการที่คกคินอยู่ในสมยนี้ เพราะเป็นอาการ
ของอนารยชนแท้

ค. ให้รู้เรื่อง รว่ว พทอศาสนาใน เมือง ไทย และ
พทอประวัคอย่างสังเขป

เพราะฉะนั้น จะใช้หนังสือใด ๆ ที่เหมาะ
และถูกต้องก็ได้ อาทิคือ แะบเรียนรรยาเรื่อง
พทอศาสนาของ กระทรวงธรรมการ ซึ่งพระยา
ภักคินฤเบศร์แต่ง. พทอประวัคของสมเด็จพระ
มหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส.

๒. ภาษาไทย

(๑) อ่าน

ให้อ่านหนังสือไทยทั้งร้อยแก้วและ
คำประพันธ์ที่พบบ่อย ๆ ถูกต้อง
ตามลักษณะ รู้คำแปลหรือความ

วิชา	รายการที่ต้องสอน
	หมายของคำในหนังสือที่อ่าน เข้าใจและจำแนกความพร้อมทั้งรู้เหตุผลในเรื่องที่อ่านนั้นด้วย. หนังสือคำประพันธ์ ถ้าคัดลอกมา ต้องให้รู้เค้าความสังเขปข้างต้นกับข้างปลาย มาบรรจบกันตลอดเรื่องด้วย. ร้อยแก้วอย่างง่าย เสมอธรรม- วิชาเล่ม ๕, ปลุกใจเสือป่า, หิโตประเทศ ฯลฯ. คำประพันธ์อย่างง่าย เทียบเสมอ เวนิสวาณิช กฤษณาสมาน้อง ฯลฯ. ให้เลือกใช้หนังสือบทหนึ่ง ไม่น้อยกว่า ๓ เล่ม แต่ให้เขียนคำประพันธ์เล่มหนึ่ง. <u>หมายเหตุ</u> โรงเรียนจะเลือก

วิชา	รายการที่ต้องสอน
	ใช้หนังสือเรื่องใด ๆ ที่กระทรวง ธรรมการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน ใดก็ได้ ถือเอาความยากง่ายที่ เทียบกันได้เป็นสำคัญ. (๒) การท่องจำ ให้ท่องบทประพันธ์หรือร้อยแก้วที่ ไพเราะ และที่เป็นแบบฉบับได้ใน ๒ ปี ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บทกวี. (๓) คัด ให้เขียนได้ทั้งตัวบรรจง และหวัด แกมบรรจงทั้งในกระดาษและบน กระดานดำ. (๔) เขียน ให้เขียนยากง่ายเสมอหนังสืออ่าน และรู้ความหมายของคำกวี. (๕) แต่ง ให้เรียงความจากกระทู้ที่กำหนด ให้ โดยสังเขปข้อให้บ้าง ไม่ สังเขปให้บ้าง กล่าวความได้ทั้ง พรรณนาและอธิบาย คุณ และ ไทย

วิชา	รายการที่ต้องสอน
	ในเรื่องเดียวกัน ก็ให้แบ่งเจตหมาย ส่วนตัวและทำรายงานง่าย ๆ. (๖) พูด ให้หัดการสนทนาโต้ตอบและรู้จัก พูดในที่ประชุม เช่น ในการโต้วาที ในการแสดงความเห็น หรือการ แสดงปาฐกถา. (๗) ย่อ ให้รู้จักเกี่ยวใจความสำคัญของ เรื่องและเจตหมายที่มีใจความไม่ ค่อยซับซ้อนได้. (๘) ไวยากรณ์ อักษรวิธี ภูมิปัญญาชนะ สรรพวรรณ- ยูกต วิชประสมอักษร วิชฉินอักษร และกระจายอักษร วิจิตรภาพ วิชาชนะนิตและระเบียบของ คำทักจำพวกถึงยูกต ๑๒ ในหนังสือ สยามไวยากรณ์วิจิตรภาพของพระยา อุปทิศศิลปสาร

วิชา	รายการที่ทดสอบ
เลขคณิต	วากยสัมพันธ์ รู้ลักษณะประโยคต่าง ๆ และ บอก สัมพันธประโยคง่าย ๆ. ก. เลข เศษส่วน เศษสิบรูป คอกเบี้ยชั้นเดียวและสองชั้น, เทียบส่วนร้อย, เกลี่ย, การรียประกัน, กำไร, ขาดทุน, ร้อยลด บัญญัติไตรยางค์, โทษ หุ้นส่วน, โทษ เกี่ยวกับงาน และการทำอย่างง่าย.
ภูมิศาสตร์ และ	ข. เมนัสเรชัน หาเนื้อที่และค่าหรือส่วนประกอบของรูปสามเหลี่ยม, สี่เหลี่ยม วงกลม กับหาเนื้อที่ของรูปลูกบาศก์อย่างง่าย. ค. การบัญชี สามารถทำบัญชีอย่างง่าย ๆ. ก. ภูมิศาสตร์ ๑. อากาศ, สม, กระแสน้ำ, ภูเขา น้ำแข็ง

วิชา	รายการที่ต้องสอน
ประวัติศาสตร์	ฤๅ, หิมะ, ทวงอาทิตย์กับยวรา, ข้าง ขน, ข้างแรม, น้ำขุ่น, น้ำลง, สร้อย- คราส, จันทรคราส, พาร้อง, พ้าผ่า, พ้าแลย. ๒. การคมนาคมสายสำคัญ ของโลก, การ ค้าขาย และทำเรือสำคัญ ๆ ของโลก. ๓. ทวีป อาเซียโดยพิศดาร, ทวีปยุโรปและ อเมริกาโดยสังเขป.
ข. ประวัติศาสตร์	๑. ให้รู้ ประวัติศาสตร์ประเทศสยาม ตั้งแต่ ชาติไทย อยู่ในลุ่มแม่น้ำ ย่างเจียง (Yang- Tse-Kiang) จนถึงปัจจุบัน และสอบหัวข้อที่ เกี่ยวกับ หัวข้อต่อไปนี้ให้รู้โดยละเอียด คือ ก. การปกครอง ประเทศสยาม ตั้งแต่สมัย โบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน.

วิชา	รายการที่ต้องสอน
สรีรศาสตร์และ สุขวิทยา	ข. การติดต่อกับชนต่างชาติสมัยกรุงสุโขทัย, กรุงศรีอยุธยา และ กรุงรัตนโกสินทร์. ค. ความเจริญของพุทธศาสนาและศาสนาอื่นที่สำคัญในประเทศไทย. ก. การพาเที่ยววัดสถานที่ ให้ ๑. พาเด็กเรียนเที่ยววัดสถานที่ เพื่อส่งเสริมความรู้รอบตัวบ้าง ความรู้ทางภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์บ้าง กับทั้งปลูกใจให้รักชาติศาสนาพระมหากษัตริย์รัฐธรรมนูญ. ให้ ๒. ความรู้ในส่วนต่างๆ ของร่างกายที่สำคัญ และหน้าที่ของส่วนนั้นๆ. ให้ ๓. วิจัยร่างกายในส่วนที่เกี่ยวกับอาหาร, น้ำ, อากาศ, ที่อยู่, เครื่องนุ่งห่ม, การออกกำลังกาย, การพักผ่อน. ให้ ๔. การกำจัดเชื้อโรค และการป้องกันโรคติดต่อ.

วิชา	รายการที่ต้องสอน
	ให้ ร. จก. ยึดเครื่อวิทยาศาสตร์ เกียว ด้วย การ ศึกษาวิชา. ให้ ร. การพยายาม เบื้องต้น. ให้ ร. การ ศึกษาวิชาโรงเรียนเพื่อให้นัก- เรียนมีอนามยศ. หมายเหตุ นอกจากให้ เรียนรู้ ตามหลักวิชาแล้ว ให้ ผลักดันปฏิบัติ ตาม ท. เรียน ร. ด้วย เช่น ในเวลาเล่นกีฬา หรือ เล่นเกม ก็ ให้ปฏิบัติ ให้ถูก ของ ความ สุขวิทยา พร้อมไปด้วยท. เกียว.
วิทยาศาสตร์	การวัดและเครื่องใช้ในการวัด ๑. การวัดเส้นตรง โดยใช้มาตราส่วน เบ (Diagonal Scale) เวอร์เนียร์ (Vernier). ๒. การวัดเส้นโค้ง. ๓. การวัดเส้นผ่านศูนย์กลาง โดยใช้ วิธี เหา

วิชา	รายการที่ทดลองสอน
	ไม้กระหนาบสองข้าง โดยใช้คาลิเปอร์เลื่อน (Sliding Callipers). ๔. การวัดความกว้างของหลอดแก้ว และหลอดที่ทำด้วยโลหะต่าง ๆ โดยใช้ เวก์ (Wedge) ๕. การวัดปริมาณของ ของเหลว โดยใช้ ขวดวัด (Measuring Flask) กระบอกวัด (Graduated Jar) ปิเปตต์ (Pipette) บิวเรตต์ (Burette). สสาร (Matter) ๑. ลักษณะของ ของแข็ง (Solid) ของเหลว (Liquid) แก๊ส (Gas). ๒. การเปลี่ยนแปลงของสสาร. ๓. ส่วนประกอบของสสาร (Composition of Matter). ๔. คุณสมบัติของสสาร (Properties of Matter). ๕. ความถ่วงของโลก (Gravitation) มวล

วิชา	รายการทดลองสอน
	(Mass) น้ำหนัก (Weight) ปริมาตร (Volume) ความแน่น (Density) ความแน่นเทียบ (Relative Density). ๖. กรรก, ค่าง, เกล็ด, ชอคไซค์ น้ำยา ฯลฯ คือ อะไร เกิดขึ้นอย่างไร. ของไหล (Fluids) ๑. น้ำ ขบวนการที่น้ำไหล ความดันของน้ำ ความดันของน้ำ เกี่ยวข้องกับความลึก กฎของปาสกาล ไฮดรอลิกเพรสส์ บอยแยนท์ฟอร์ส. ๒. ความถ่วงจำเพาะ (Specific Gravity) ก. ของแข็ง หาโดยเปรียบเทียบกับ น้ำ หาโดยอาศัยกฎของอาคิมิดีส. ข. ของเหลว หาโดยเปรียบเทียบกับ น้ำ หาโดยใช้ ไฮโดรมิเตอร์ หาโดยวัดความถ่วง จำเพาะ หาโดยอาศัยกฎของอาคิมิดีส.

วิชา

รายการที่ข้อสอบ

ค. ของลอยน้ำ หาโดยเปรียบเทียบ
กับน้ำ หาโดยผลลัทธิคักข์ของจมน้ำ.

ง. ของแข็งที่ละลายในน้ำ และของ
แข็งที่ไม่ละลายในน้ำ หาโดยชวคความถ่วงจำเพาะ.

จ. หา ความถ่วงจำเพาะของ สิ่งที่
ประสมกัน.

๓ อากาศและ แก๊ส ความดันของ อากาศ
ฟอร์สปั้ม (Force Pump) ลิฟปั้ม (Lift Pump)
ไซฟอน (Siphon) เครื่องวัดความดันของอากาศบาโร
มิเตอร์ และไซฟอน บาโรมิเตอร์ (Barometer and
Siphon Barometer) กฎของบอยล์ สืบสำหรับสืบ
ลมเข้า สืบสำหรับสืบลมออก.

วาดเขียน

ก. วาดเขียนเรขาคณิต (Geometrical Drawing)

ข. วาดเส้น (ควรจะมีป้ายพนักกันแทรกไปด้วย).

ค. ผกฉลาย.

วิชา	รายการที่ของสอน
	ง. วาดหุ่น. ก. วาดเขียนเรขาคณิต (๑) ให้สามารถสร้างรูปเหลี่ยมต่าง ๆ มีสามเหลี่ยม, สี่เหลี่ยม, และรูปเหลี่ยมอื่น ๆ ซึ่งมีด้านเท่ากัน. (๒) ให้เขียนรูปอื่น ๆ ที่ประกอบขึ้นด้วยส่วนโค้งของวงกลม ซึ่งจะสร้างให้ทวิยฉากกับวงเวียน. ข. วาดเส้น (๑) ให้สามารถเขียน ใบไม้ ดอกไม้ ผลไม้ เทียน และข้อความสำคัญ. (๒) ให้สามารถเขียนชนวน เปลือกหอย ปมเชือก หรือปมผ้า ทูต และแมลงเล็ก ๆ เช่นผีเสื้อแมลงปอ ฯลฯ ค. ผูกสาย (๑) ให้สามารถ ผูกสาย ไม่ เดี่ยว ทวิย

วิชา	รายการที่ต้องสอน
	ใบไม้ ดอกไม้ ที่ได้เรียนมาแล้ว ในบทเรียน วาดเส้นลงในรูปต่างๆ ต่อไปในที่ เช่น สามเหลี่ยม ส เหลี่ยม หลายเหลี่ยม ทรงวงกลม และวงกลม เป็นต้น (๒) ให้สามารถผลลายซ้ำ, แยกง่าย ๆ สำหรับใช้ทำเป็นลายขอบ หรือ ลวดลาย ง. วาดหุ่น (๑) ให้สามารถวาดหุ่นจากวัตถุง่าย ๆ ซึ่งเอนองมาจากรูปลักษณะ เหลี่ยม และกลม เช่น กระบอง หีบ ถัง คาบ โอ่ง กาน้ำ ถังหัว ขวด รูปต่างๆ หมายเหตุ (๑) ตั้งแต่ ข. ถึง ง. ให้สามารถใช้

วิชา	รายการที่ข้อสอน
วิชาครู	กินสอคำ กินสอสี และสีน้ำได้ ตามสมควร (๒) ให้ฝึกหัด ให้เกิดความชำนาญ ใน การวาดรูปต่าง ๆ บนกระดานดำ ให้คล่องแคล่ว ว่องไวและงดงาม ตามสมควร สำหรับประกอบกับ บทเรียนที่สอนด้วย. ๑. ให้สอนตามหัวข้อต่อไปนี้ (ก) วิธีจัดโรงเรียน (ข) วิธีสอนและการปกครอง ก. วิธีจัดโรงเรียน ได้แก่ (๑) การจัดครูเข้าสอน การวางหลัก สูตร ทำตารางสอน การทำ ทะเบียนและบัญชีของโรงเรียนทุก ชนิด (๒) การจัดโรงเรียนให้รู้สถานที่ควร สร้างโรงเรียน การวางแผนผัง

วิชา

รายการที่ต้องสอน

โรงเรียนที่มีชั้นครบหรือมีแต่บางชั้น, ให้รู้จักรูปและขนาดที่เหมาะสม, โรงเรียนที่จะต้องมีสถานที่เช่นไร, ห้องไหนควรอยู่ที่ไหน, ให้รู้จักแสงสว่าง ที่ถูกอนามัย และ ที่ผิดอนามัย, รู้จักการจักที่เล่นของเด็ก, ที่รับประทานอาหาร, การจักส่วน และการจัดการสุขภาพของโรงเรียน

- (๓) ให้รู้จักหาเครื่องแต่งเครื่องใช้ เช่น เครื่องแต่งโรงเรียน ควร มีอะไรบ้าง เครื่องใช้ของโรงเรียนควร มีอะไรบ้าง และให้รู้จักการจักห้องสมุด และ พิพิธภัณฑ์ของโรงเรียน

ข. วิธีสอนและการปกครอง ให้รู้หัวข้อต่อไปนี้

- (๑) ครู และหน้าที่ของครู ลักษณะของ

วิชา

รายการที่ของสอน

ครุ ครุ ที่ ดี และ ไม่ ดี คือ อย่างไร
ทำ ไม่ ครุ จึง ต้อง เรียน วิชา ครุ

- (๒) การ ศึกษา คือ อะไร มีความหมาย
อย่างไร องค์ ของ การ ศึกษา ทั้ง
สาม อย่าง เครื่องอุปการณการศึกษา
มี อะไรบ้าง การ ลูก เสือ และ การ
อนุสสาทสาธก เกี่ยวกับการ ศึกษา
อย่างไรบ้าง ฯลฯ

- (๓) การ สอน คือ อะไร ผิดกับการ บอก
และการ ฝึก อย่างไร การ ที่ สอน ดี
และ ไม่ ดี อะไร ทำให้ การ สอน ของ
ครุ ดี ขึ้น

- (๔) ให้ รู้ หลัก สำคัญ ของ ชั้น ทั้ง ห้า และ
อุปเท่ห์ ของ การ สอน วิชา ต่าง ๆ

- (๕) การ ปกครอง คือ อะไร, อะไร บ้าง
ที่เป็น เครื่อง อุปการณ การ ปกครอง,

การออกข้อบังคับ, การทำโทษ,
การให้รางวัล, การปกครองเด็ก
ตามอายุ และที่ร่างกายไม่สม
ประกอบ, การปกครองชั้น, ครู
ต้องรับภาระในการปกครองอย่างไร
บ้าง, การกล่อมเกลาคความประพฤติ
ของเด็ก, ให้รู้จักมูลเหตุและวิ
กฤตการณ์หรือนิสัยของเด็ก เช่น
กริยาวาจาไม่ดี, ขี้โกรธ, ใรวัย,
ขี้อาย, ซลาด, พกปรก, ขี้อ่อน,
เกียจคร้าน, ไม่ตรงต่อเวลา, หนี
โรงเรียน ฯลฯ.

๒. การฝึกหัดสอน ได้แก่ การฝึกหัดสอนประจำ
เดือน และสอนในที่ประชุม (ใน
ชั้นต้องให้นักเรียนได้มีโอกาสได้
ฝึกหัดโดยจริงจัง และให้ปฏิบัติการ
ตามระเบียบการทุกประการ).

วิชา	รายการที่ต้องสอน
คัดคน (Physical Training)	(๑) ให้รู้จักคัดคนทำที่นักเรียนจำนวนมากๆ สามารถ จะทำได้พร้อมกัน และให้ได้ประโยชน์ทาง บริหาร ศีรษะ, บริหารแขนขา, หักทรงตัว และบริหารลำตัว. (๒) ให้รู้จักคัดคนทำที่มีเครื่องประกอบข้าง. (๓) ให้รู้จักเดิน, วิ่ง กระโดดและ วิ่ง หายใจให้ ถูกต้อง.
การเล่นต่างๆ	(๑) ให้รู้จักวิธี เล่นเกมต่าง ๆ. (๒) ให้รู้จักรวมกำลัง (team work) (๓) ให้รู้จักคุ้นเคยต่อการกีฬา การเล่นเกมกีฬาของ กระทรวง ธรรมการ และ เกมง่าย ๆ ทั้ง พวก และ เกี้ยว. (๔) ให้ รู้จัก วิธี ปกครอง เป็น หมู่ และ คณะ โดย แบ่ง เป็น พวก ๆ เพื่อให้เกิด ใจพริบและความพร้อม เพรียง และให้ รู้จักการ เป็น นักกีฬา ให้ รู้จัก หน้าที่ ๆ จะเป็น ผู้ควบคุม ผู้อื่น และ เป็น ผู้ อยู่ ใน ควบคุม ขัง คับ ขัง ขัง ขัง ขัง.

วิชา	รายการที่ขอสอน
วิชาลูกเสือ หรืออนุสภาค ภาษา	ให้สอนวิชาลูกเสือเอกโทได้ (ชาย) หรือ วิชาอนุสมาชิกเอกโท (ชาย หรือ หญิง).

วิชาวิสามัญสำหรับเลือกเรียน มีทั้งต่อไปนี ถ้าโรงเรียนฝึกหัด
ครู มณฑลในจังหวัดใด จะเลือกสอนวิชาวิสามัญ อื่นๆ นอกจากที่กำหนด
ไว้นี้ เพื่อให้เหมาะแก่ท้องที่ของคนที่ได้ แต่ต้องส่งหลักสูตร
วิชานั้นๆ ไปให้กระทรวงธรรมการพิจารณา เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว จึง
จะใช้สอนได้.

วิชา	รายการที่ของสอน
จักสาน	๑. ให้รู้จักการใช้และรักษาเครื่องมือเหล่านี้ เช่น มีดโต้ มีดคอก เลื่อย เหล็ก หมาย ปากคืบ เรียวกรู เรียวมีด และ หินลับ. ๒. ให้เข้าใจ เลือกสิ่ง ของตามพื้นภูมิประเทศ เพื่อนำมาประกอบในการจักสาน เช่น ไม้ไผ่ หวาย ก้านลาน ใบลาน เถาวัลลี หรือของอื่นๆ ที่อาจนำมาใช้แทนกันได้. ๓. ให้เข้าใจ วิธีผ่าไม้ไผ่ แต่งชิ้นไม้ จักคอก และเหลาคอก. ๔. ให้เข้าใจ เลือก หวายผ่าทวาย จักทวาย เหลาทวาย เรียวทวาย และ ขูดผิวทวาย ตลอดจนการใช้ทวาย ผูก และมัด. ๕. ให้รู้จัก สานลายต่างๆ ได้ เช่น ลายซีก ลายสอง ลายสาม ลายตาชะลอม. ๖. ให้รู้จัก สานของที่ เป็นสินค้าอย่างง่ายๆ

วิชา	รายการที่ต้องสอน
พลศึกษา	ก. หมวคเครื่องเล่น เช่นปลา ตะเพียน กิ่ง นก ตะกร้อ เป็นต้น.
	ข. หมวคเครื่องใช้ เช่นพัก ซะลอม แข่งปลาทุ ตะกร้าล้างปลา เสวียน หม้อ กระซอน ตะแกรง เป็นต้น.
	๙. ให้รู้จักส่วนของขลุ่ย เช่น กะเข้า กะจาก กะบง เป็นต้น.
	๑๐. ให้รู้จักเหลาขอบปาก ขลุ่ย ขอบปากซึ่ง เป็นของแบน และเข้า ขอบปากของท เป็นรูปทรง.
	๑๑. ให้รู้จักผูกขลุ่ย ร้อย ขอบปากด้วยหวาย เส้นเดียว.
	๑๒. ให้รู้จักถักกัณฑ์ สันปลาช่อน ดินจะเขย หางงู และ จะเขย.
ก. การบัญชี	สัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง คือ:—

วิชา	รายการที่ต้องสอน
	๑. อธิบาย ถึง ประวัติศาสตร์ ของ การ ทำบัญชี พอ เป็น สัก เซป ๒. ทำไมวิชาบัญชีจึงจำเป็นในการค้าขาย ๓. การเรียนบัญชีนักเรียนจะต้องปฏิบัติ อย่างไร เช่น เครื่องเขียน ความ สะอาด ความเรียบร้อย ฯลฯ ๔. ให้เห็น ทาง ที่ เกิด บัญชี คู่ ว่า มี สองทาง ขึ้น ใค้อย่างไร (คือ รับ และจ่าย) ๕. ให้รู้ จัก ลง รายการ ใน บัญชี ต่าง ๆ ตามแบบบัญชี คู่ ๖. ให้รู้ จัก ใช้ สมุค ประจำ วัน ๗. ให้รู้ จัก ยก รายการ จาก สมุค ประจำ วัน ไป ลง ใน บัญชี ต่าง ๆ ใน สมุค แยก ประเภท ๘. ให้ ทำ บท กร ของ

วิชา	รายการที่ต้องสอน
	๙. ให้รู้จักตราสินค้าและลงบัญชีเป็น ๑๐. ให้รู้จักบัญชีต่างๆ ๑๑. ให้รู้จักทำบัญชีกำไร และ ขาดทุน ๑๒. ให้รู้จักทำงานบัญชี ข. วิชาค้าขาย สัปดาห์ที่ ๑ ชั่วโมง ๑. อธิบายถึงความสำคัญของการค้าขายซึ่งเกี่ยวข้องกับประเทศและส่วนตัวบุคคล ๒. ทำเล การค้าขาย ๓. การซื้อปลีก และ ขายปลีก ๔. หน้าที่ผู้ขาย ของ ปลีก คือ บรรดาลูกค้า หรือผู้ที่มาทำการเกวของกับตน ๕. วิธีกำหนดราคาของที่ขาย ๖. การห่อและบรรจุสินค้า

วิชา	รายการที่ต้องสอน
	๗. การรับ และการส่งสินค้า
	๘. วิธีประหยัดเครื่องใช้สอยในบ้าน
	๙. หน้าที่ของเสมียนชั้นต่ำ
	๑๐. ให้รู้จักทำหน้าที่ของ บัณฑิตไปรษณียากร และ ทำ สมคไปรษณีย์
	๑๑. การจัดหาสินค้าตาม ลักษณะความ ต้องการ แห่ง ท้องตลาด
	๑๒. การขายส่ง
	๑๓. การซื้อและการขายโดยวิธีใช้ผู้แทน
	๑๔. การขาย เล ห้าง
	๑๕. ราคาขนส่งใน ตลาด
	๑๖. การไปรษณีย์ รวมทั้ง ไปรษณีย์ อากาศด้วย
	๑๗. การโทรเลข
	๑๘. การโทร ศัพท์
	๑๙. การธนาคาร

วิชา	รายการทศของสื่อน
	๒๐. พัสตูกเก็บเงินปลายทาง
	๒๑. การธนาคาร
	ก. เศรษฐศาสตร์
	สัปดาห์ที่ ๑ ชั่วโมง คือ:—
	เรื่องต่อไปนี้เป็น
๑. ข้าว	๑๑. ยางพาราวัลเบอร์
๒. ข้าวสาลี	๑๒. น้ำตาล
๓. ข้าวโอต	๑๓. ผ้าย
๔. ข้าวบาเล	๑๔. มะพร้าว
๕. ข้าวไร่	๑๕. นุ่น
๖. ข้าวโกชน	๑๖. ยาน
๗. ชา	๑๗. หิมาก
๘. กาแฟ	๑๘. พริกไทย
๙. โกโก้	๑๙. ฝืน
๑๐. ยาสับ	๒๐. ไม่ชอนต่างๆที่เป็นสินค้า

วิชา	รายการที่ต้องสอน
	๒๑. คียบก ๒๒. เกลธิ ๒๓. ชนแกะ ๒๔. ไหม ๒๕. ทองคำ ๒๖. เงิน ๒๗. ทะกรว ๒๘. สังกะสี ๒๙. อาถมเนียม ๓๐. นามนยโคตรเนียม ๓๑. เพ็ชร พลอย ๓๒. แบลคตินัม ๓๓. ทองแดง ๓๔. เนอส์คิว เช่น เนอโค เนอแกะ เนอหม ปลา เป็ก, ไก่อและไข่ ๓๕. นมวัวและเนย ๓๖. เควอชิง ด้วย ซาม ๓๗. หินที่ใช้ในการ ก่อ สร้าง ๓๘. ครึ่ง ๓๙. ถ่านหิน ๔๐. เหล็ก
ง. ภาษาจีน	อ่านและพูด สามารถอ่านจากหนังสือ “มิ่งเง่ เช็กยี่” (字識衆民) เล่ม ๑ ถึงเล่ม ๔ อ่านออกเสียง

วิชา	รายการทดสอบ
	เป็นสำเนียงแท้ๆ และเข้าใจความหมาย ของ ประโยคที่อ่าน มาแล้ว สามารถ แปลเป็นภาษาไทยได้ และสามารถสนทนากว่ ภาษาแท้ๆ ในการ คำขายได้พอสมควร .
เขียน	สามารถ เขียนตามคำบอกจากหนังสืออ่าน กว่ๆ ฟังกัน หรือปากการก็ได้ .
แปล	สามารถ แปลประโยค (จากจีนเป็นไทย และจากไทยเป็นจีน) ความยากง่าย เท่า กับหนังสืออ่าน .
แต่ง	สามารถ แต่ง จากหมายง่าย ๆ ซึ่ง เกี่ยวกับการ คำขายได้บ้าง .
ภาษากลาง	รู้จักวิธี ผสมเสียงของ “ กก อมย บบ ” (母字音國)

วิชา	รายการที่ข้อสอบ
การเพาะพรรณปลา และการประมง	ฝึกหัดศิลปะ ๑. ให้มีการเรียน กติกลูกคิก ๒. ให้มีการฝึกหัดทำงาน ตามร้าน ค้าขาย . ๓. ให้มีการเรียน พิมพ์ กติตาม สมัคร เมื่อโรงเรียนสามารถ จะซื้อเครื่อง พิมพ์ เองได้ . ๔. ให้มีการเรียนตัวเลขตามสมัคร หมายเหตุ วัตถุประสงค์ที่ใดต้อง ทำการ ค้าขาย ติดต่อกับชาวต่างประเทศ ภาษาอื่น นอก จากภาษาจีน เป็นส่วนใหญ่ จะ สอนภาษาต่าง ประ เทศนั้น ๆ แทน ภาษาจีน ก็ขอ อนุมัติ ต่อ กระทรวง อธิการ .
	๑. ว่าถึง ลักษณะ และ ชนิดของ ปลาต่าง ๆ ทั้ง น้ำจืด และ น้ำเค็ม และ ประโยชน์ ของ ปลาคู่มนุษย์ ๒. วิธีเพาะ และ เลี้ยง ปลา (น้ำจืด โดยมาก) ในประเทศ สยาม

วิชา	รายการทบทวน
	๓. วิช^๕ที่เขาเก็บปลาไว้เป็นอาหารนานวัน โดย แช่น้ำแข็งบ้าง โดยตากแห้ง และใส่ เกลือบ้าง ๔. วิช^๕ทำเครื่องจับปลาต่างๆ เช่น แห, ขวน, เบ็ด ฯลฯ ๕. วิช^๕ใช้เรือจับปลาตามที่ของถื่นนั้นๆ ฝึกหัดศิลปะ ตั้งแต่ข้อ ๒ ถึง ๕ ให้มีการฝึก หัดให้เกิดความชำนาญจริง ๆ. หมายเหตุ หนังสือที่ควรให้อ่าน มี “วิ เพาะเลี้ยงปลาในบ่อในประเทศสยาม” ของ หมอ ชิว. ม. สมิช.
เกณฑ์กรรม	ก. วิชาเพาะปลุก ๑. ความประสงค์แห่ง การสอน วิชา เพาะปลุก ๒. เขตที่ของ วิชา เพาะ ปลุก ใน ชั้น ประถม ๓. วิช^๕เลือก ทำเล ที่ ทำ สวน

วิชา	รายการที่ข้อสอน
	๔. ชะเน็คของวัว และการสร้างวัว ๕. การวางแปลงสวน การแบ่งแปลงสวนและพืช ๖. การทำแปลงของพืชสวน ๗. วิธีสอนและการเตรียมที่ดิน ๘. วิธีสอนและการให้อาหารแก่พืช ๙. วิธีสอนว่าด้วยการปลูก การย้ายและการบำรุงรักษาพืช ๑๐. วิธีขึงกันและกำจัดศัตรูของพืช ๑๑. ส่วนงานของนักเรียน และวิธีตรวจสอบงานของนักเรียน ๑๒. วิธีใช้ผล วิธีเก็บและรักษาเมล็ดไว้เป็นพรรณ ๑๓. วิธีลงบันทึกพืช ๑๔. วิธีรักษาบริเวณและสนามของโรงเรียน ข. เกษตรกรรม ๑. ดิน — เกิดเป็นดินขึ้นได้อย่างไร เนื้อดิน การแบ่งประเภทของดินต่าง ๆ

วิชา

รายการที่ต้องสอน

๒. ธาตุต่างๆ ซึ่งไปประกอบเป็นอาหารของพืช
๓. แยกที่เรีย มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพืชที่
เราปลูกอย่างไร
๔. บั๊ยะคอก — ชนิดของบั๊ยะคอก วิธีเก็บ
และรักษามั๊ยะคอก วิธีใช้บั๊ยะคอก ผลของ
บั๊ยะคอก
๕. บั๊ยะพืชสด — ชนิดและวิธีใช้พืชสดเป็นบั๊ยะ
๖. บั๊ยะพืชเค็ม — บั๊ยะพืชเค็มใน ไทรเย็น, บั๊ยะ
พืชเค็มฟอสฟอริก บั๊ยะพืชเค็มปอแตก บั๊ยะ
พืชเค็มอื่น
๗. การระบายน้ำ — ผลที่ได้จาก การ
ระบายน้ำ
๘. การเซตคกรรม (Tillage) ประโยชน์จาก
การเซตคกรรม การทำลายศัตรูในครีฟิคชัน
แยกที่เรีย เครื่องมือเซตคกรรมต่างๆ
และวิธีใช้

วิชา

รายการที่ต้องสอน

๙. การปลูกเหียน
 ๑๐. พืชอากาศ
 ๑๑. การบังคับน้ำ

ก. เกษตรกรรม ๒

หลักวิชา เลี้ยง และ ผสมปลาสัตว์ และ
 สัตว์พาหนะ เช่น เป็ด, ไก่, สุนัข, โค,
 กระบือ, ม้า. การผสมและสืบพันธุ์
 การปฏิบัติบำรุงอาหารต่างๆ และโรคที่
 จะมาเบียดเบียนสัตว์ ตลอดจนการรักษา.

ฝึกหัดศิลปะ

๑. ฝึกหัดเตรียมที่ดินด้วย จอบ, ซ่อมและไถ
 ๒. ฝึกหัดพรุนดินบำรุงพืช
 ๓. ฝึกหัดใช้ขี้ต่าง ๆ
 ๔. ฝึกหัดเตรียมที่ดิน เพาะเมล็ด และย้ายต้น
 ๕. ฝึกหัดเลือก คัดเมล็ด ทำพรรณ
 ๖. ฝึกหัดค้ำกิ่ง คัดรากชำ ตอนกิ่ง ตัดล้ม
 และ ท่อทา

วิชา

รายการท่อนสอน

ทอผ้า

๗. ผักทักวีกำจักศัตร์ต่าง ๆ ของพืช
๘. ผักทักการเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ
๑. ให้รู้จักใช้และรักษาเครื่องมือเหล่านี้น
 - ก. เครื่องกรอผ้า :— ระวัง, ใน
 - ข. เครื่องคันผ้า :— หลีก, ระวัง, หลอก, ไม่เสียหลอก
 - ค. เครื่องทอ :— กระสวย, ตะกอ, ฟืม, ก, ไม่ไขว้, ไม่ฝ่ง
๒. ให้รู้ว่าผ้าอย่างใดก็ อย่างใดและสามารถเลือกใช้ให้เหมาะแก่ชนิดของผ้า
๓. ให้เข้าใจข้อมผ้า ด้วยสีของพื้นเมืองและสีสวรรค์ ตลอดจนวิธีผสมสี
๔. ให้เข้าใจหัวผ้าด้วยแปรง
๕. ให้เข้าใจใช้เครื่องมือวนผ้า
๖. ให้เข้าใจใช้เครื่องชักผ้า
๗. ให้รู้จักการแต่งผ้า

วิชา	รายการที่ข้อสอบ
ช่าง ^๕ บัน	ก. โดยวิธี ชักด้วยน้ำ ข. โดยวิธี ชักด้วยแรง ค. โดยวิธี ชักด้วยข้าวเปียก
	๘. ให้รู้จัก
	ก. การกรอเข้าหลอกล ทั้งท้าย ยื่นและท้ายพุ่ง
	ข. ควบท้าย
	ค. ท่อท้าย
	๙. ให้รู้จักร้อยท้ายเข้าตะกอลเพื่อทอ
	ก. ฝานั่ง
	ข. ฝาชาวม้า
	ค. ฝาชักมือ
	๑๐. ให้เข้าใจทอผ้า ทอเป็นริ้วเป็นตา สลับ สีต่างๆ ได้พอสมควร
	๑. ให้รู้จักการผสม เกือบและรักษากิน หรือ สิ่งที่ใช้แทนกิน

วิชา	รายการทดสอบ
	๒. ให้รู้จัก^๕กับ^๕สิ่ง^๕ของ^๕ที่มี^๕ทรง^๕หรือ^๕ลวด^๕แบบ^๕ มาจากทรงรูปกลม (Sphere) เช่น ก. ลูกหนัง, ลูกหิน, ลูกขี้ต้ม, ลูกประทัด, เป็นต้น. ข. ลูกไม้ชนิดที่มีรูปทรง อย่างง่าย เช่น พทรา, มะพร้าว, ส้ม, มะนาว, หัวหอม, มันฝรั่ง เป็นต้น. ๓. ให้รู้จัก^๕กับ^๕สิ่ง^๕ของ^๕ที่มี^๕ทรง^๕หรือ^๕ลวด^๕แบบ^๕ มาจากทรงรูปกระบอก (Cylinder) เช่น กระป๋องนม, ถัง, หลอดน้ำ, ลูก ข้าง, แตรควา, กลั้ว, ง, เป็นต้น ถ้วย มือหรือเครื่องมือ ๔. ให้รู้จัก^๕กับ^๕สิ่ง^๕ของ^๕ที่มี^๕ทรง^๕หรือ^๕ลวด^๕แบบ^๕ มาจากทรงรูปไข่ (Ovoid) เช่น ไข่, หิน, เบ็ด, ฟาน, ปลา เป็นต้น ๕. ให้รู้จัก^๕กับ^๕สิ่ง^๕ของ^๕ที่มี^๕ทรง^๕หรือ^๕ลวด^๕แบบ^๕

วิชา	รายการที่สอน
ช่างไม้	มาจากรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Square or Oblong) เช่น ทับ, หมวก, ลูกยาคัก, แผ่นอิฐ, หนึ่งสือ เป็นต้น ๖. ให้รู้จักขึ้นสังของที่เป็นพวง, ซ้อ, หวี เป็นต้นได้ เช่น กล้วย ๑ หวี, ดอกไม้ ๑ ซ้อ, ผลไม้ ๑ พวง เป็นต้น ๗. ให้สามารถทำภาชนะดินเผาที่เป็นสินค้าได้ เช่น หม้อข้าว, ชิงโล่, กระถางต้นไม้, โอ่ง, อ่าง เป็นต้น ฝึกหัดเขียนลายไทยไปจนสามารถประกอบเป็นกระดานคำ โต๊ะ เรือน ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ ตู้ ขานประตู หน้าต่าง เป็นต้น และสิ่งอื่นๆ เกี่ยวกับความยากง่ายเสมอด้วยสิ่งเหล่านี้ แต่ต้องทำเกลี้ยงเงลา ปลายไม้สนิท แสดงว่า ลอกบัว เข้าเก็ดย ได้ทุกชนิด และแสดงว่า กลึงของง่าย ๆ ได้ เช่น เมื่อกันตู้ ขาโต๊ะ เป็นต้น กับแสดงฝีมือทนายามัน หรือเชลแลค ชักเงาไม้ ทาสีได้

วิชา	รายการที่ต้องสอน
ช่างตัดเสื้อ	(๑) สามารถ เย็บได้ทั้ง มือและจักร ทำตะเข็บได้ทุก ๆ ตะเข็บ. (๒) สามารถ ทด วิก ตัก ลองตัว แกะ (๓) สามารถ ตัก เย็บ เสื้อชั้นใน เสื้อเชิ้ต กางเกงจีน ก้นนอน สะบง จั๋วร ย่าม ถลก ขาทร ทิ้งผ้า แลระแพร. (๔) สามารถ ตัดเย็บ เสื้อชั้นนอก กางเกง แขนวราชการ ทิ้งผ้า หรือสิ่งอื่นนอกจากกล่าวมาแล้ว ซึ่งช่างง่ายเสมอจนได้.
ช่างเหล็ก	(๑) สามารถ เชื่อมเหล็กให้ติดกัน ท่อเหล็กกล้าให้ติดกับเหล็กอ่อน ชุบเหล็กให้กล้าพอควร แกะเครื่องมือนั้น ๆ. (๒) สามารถ ทำ เครื่องใช้ เครื่องมือ ซึ่งใช้กันในท้องถิ่น ๆ เช่น คีม ตะกรับ สามขา ไซ้ สลัก มีดเล็กใหญ่ เลื่อย ฆอบ พลั่ว คราด พร้า หอก เกียว ค้อน ขวาน เป็นต้น หรืออื่น ๆ

วิชา	รายการที่ต้องสอน
การเรือน	ที่ง่ายง่ายเสมอสิ่งเหล่านี้ ใ้ที่ไม่น้อยกว่า ๓๐ อย่าง แต่ต้องทำให้เรียบร้อยน่าใช้. (๑) การเย็บ ก. เย็บด้วยมือได้ทุก ๆ ตะเข็บ ตลอดจนการปะขน ถักริ้วทมิ ถักริมผ้า ข. เย็บด้วยจักร ค. สามารถทำของง่าย ๆ เช่น เสื้อชั้นใน เสื้อชั้นนอก หมอน ซึ่งใช้เย็บตามปกติ หมอน ท่อน มุ้ง ยาม ถลกบาตร สิบง จั๋ว หรือสิ่งอื่นที่ง่ายเสมอ. (๒) การปัก สามารถปักด้วยไหม ไหมทอง คั้นทุกชนิด เลื่อม ทองแดง ลูกปัด และสิ่ง ประกอบการปักอย่างอื่น ๆ เป็นรูปดอกไม้ ใบไม้ รูปสัตว์ รูปมนุษย์ ทรงเครื่อง และรูปอื่น ๆ ที่ง่ายเสมอ ก็จะต้องรู้จักวางเส้นไหม เส้นคั้น ฯลฯ ให้เหมาะแก่ลักษณะของรูป ใช้สีให้เหมาะ ให้ถูก กับภาพนั้น ๆ กับหัตถ์ปักตามแบบฉบับ เยอรมัน ก็ปักด้วยจักรได้ด้วย.

วิชา

รายการทักของสื่อน

(๓) การถัก สามารถถักด้วยเส้นค้าย เส้นไหม เส้นไหมพรม ด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ซึ่งมีใช้กันอยู่ในเวลานี้ หรือถักลงในริมผ้าซึ่งได้เจาะตัดออก เป็นรูปลวดลายต่าง ๆ และให้สำเร็จเป็นของใช้ ยากง่ายเสมอด้วย ลูกไม้คอเสื้อ ลูกไม้ริม ลูกไม้กลาง ผ้าปูโต๊ะ ผ้าห่ม เสื้อ เป็นต้น.

(๔) ช่างดอกไม้ สามารถ จัก ร้อย ทำ ด้วยดอกไม้ ใบไม้สด ทำดอกไม้ใบไม้ด้วยกระดาน ยากง่ายเสมอสิ่งเหล่านี้ คือ ทำช่อม มาลัยวางศพ จักแฉกกัน จักพานเป็น ลวดลาย ดอกดวง ทำ ขหงา เข็มแบบ และ ม่าน เป็นต้น ร้อย มาลัย เข็ม ร้อย พวงมะโห้กระบาย และ ม่าน เป็นต้น ทำ เครื่องบายทอง เข็ม เข็มกะทง สังฆทาน กะทงเข็ม ของพลู ขายสี กรวย อยุ่ชฌาย์ เป็นต้น.

(๕) การครัว สามารถประกอบอาหาร คาวหวาน ซึ่งไทยนิยมใช้กัน ไม่น้อยกว่าคาว ๕๐ สิ่ง

วิชา	รายการที่ของสอน
	หวาน ๒๐ สิ่ง ของว่าง ๒๐ สิ่ง (รวมทั้งอาหารคนป่วยด้วย) รู้จักจ่ายตลาด เก็บรักษาของ จักใส่ภาชนะ ตกแต่งให้น่ารับประทาน รู้จักประมาณการให้เหมาะแก่จำนวนคนที่รับประทาน. (๖) เปิดเตาถ่าน รู้จักการต้มน้ำร้อน มีห้องนอน ห้องรับแขก ห้องคนป่วย ห้องส้วม โรงครัว และส่วนประตักบ้านเป็นต้น ให้เหมาะแก่สุขภาพและอนามัย กับให้รู้จักรักษาพยาบาลคนป่วย การบริหารทางการเงิน การใช้จ่ายอย่างง่าย ๆ การขังขังพยาบาล ถ้าไม่เกิดสอนในสุขวิทยาก็สอนด้วย.

อัตราเวลาเรียนในสัปดาห์หนึ่ง

(อัตราตามที่กำหนดจนครบอายุก่อนต้นสัปดาห์ไปยังตามสมควร)

วิชา	จำนวนชั่วโมงที่ควรเรียน
ธรรมา	๑๐.๐๐
ภาษาไทย	๕.๐๐
เลขคณิต	๓.๐๐
ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์	๓.๐๐
สุขวิทยา	๑.๐๐
วิทยาศาสตร์	๒.๐๐
วาทะเขียน	๑.๐๐
การฝีมือ	๑.๐๐
วิชาครู	๓.๐๐
พลศึกษา วิชาลูกเสือ และอนุสภากาชาด	๓.๐๐
วิชาสามัญสำหรับเลือกเรียน และการฝึกหัด	
ศิลปะสำหรับวิชานี้ ๆ	๒๐.๐๐
รวมเวลา	๔๒.๐๐

หมายเหตุ ประชุม สัปดาห์ สอน สวดมนต์ไหว้พระ และ ฟังเทศน์
(สำหรับ พหุศาสตร์) ให้ใช้เวลา นอกอัตราที่กำหนดไว้ข้างบนนี้.

หลักสูตรประโยคครูมด (ชาย)

วิชา	วิทย	รายการที่ของสอน
การฝีมือ	การตัด, พับผ้า และกระดาษ การปั้น การจักสาน การช่างไม้	รู้จักตัดผ้า และ กระดาษ เป็นรูป เครื่องใช้ เครื่องเล่น มี ลวดลาย ใ้ ก ราม พับกระดาษและผ้าเป็นรูปต่างๆ ได้ ห้ ข ของ เล่น ของ ใช้ ที่ จะ เป็น ประโยชน์ แก่ บ้าน เรือน และ ทัง มี ความ ประณีต ย้ง ชน ทั่ว รู้จัก แต่ง และ รักษา เครื่องมือ ได้ ทก ษณ ะนี้ ะ รู้ จัก ทำ ของ เล่น และ ของ ที่ เป็น ประโยชน์ ที่ ต้อง ใช้ ประจำ บ้าน ได้ มาก ที่ สก ะ จะ เป็น ได้ และ สามารถ ซ่อมแซม สิ่ง ที่ ชำรุด แล้ว ให้ ใ้ ได้ ใ้ ทั่ว
		รู้จัก แต่ง และ รักษา เครื่องมือ ได้ ทก ษณ ะนี้ สามารถ ทำ เครื่อง เล่น เครื่อง ใช้ ได้ พอ สม ควร ทั่ว มี อ น ประณีต

วิชา	รายการที่ของสอน
การทำสวน	และ ช่อมแซม เหย้า เรือน และ เครื่องใช้ ที่ชำรุด เพียง เล็ก น้อย ได้เอง ฝึกหัด การทำสวน ย่อม ๆ พอเป็น หนทาง ที่ จะ นำ ความ เพลิดเพลิน มาสู่ ตน และ ทั้ง นำ ความ สวยงาม มาสู่ บ้าน เรือน
หมายเหตุ	สิ่งเหล่านี้ นักเรียน จะต้อง รู้ ทั่ว ทั้ง และ ทั้ง สามารถ ส่ง สอน ได้ ด้วย.

หลักสูตรประโยคक्रमม (หญิง)

วิชา	วิชา	รายการที่ต้องสอน
การฝีมือ	การตัด, พับผ้า และ กระดาษ การเย็บ การปัก การถัก การร้อย การทำ ดอก หมาย พลู และ ฟันเทียน	รู้จัก ตัดผ้า และ กระดาษ เป็นรูป เครื่องใช้ เครื่องเล่น มีลวดลายได้งดงาม พับกระดาษและผ้าเป็นรูปต่างๆ ได้ เย็บจักรและเย็บมือ เย็บเสื้อผ้าและเครื่องใช้ที่จำเป็นได้ สามารถซ่อมแซมสิ่งชำรุดได้ ปักเครื่องใช้ให้เป็นประโยชน์และสวยงาม ถักเครื่องใช้ด้วย เครื่องมือทุกชนิดได้ ร้อย และ จักดอกไม้ที่ ใช้กันอยู่เสมอๆ ได้ ทำดอกไม้ทุกชนิด ร้อยพลูเทียน หมาย และ ฟันเทียนได้

วิชา	รายการที่ข้อสอบ
การปรุเครื่อง หอม	สามารถย่อยและปรุเครื่องหอม สำหรับไว้ใช้ได้เอง
การทำสวน	ฝึกหัดการทำสวนอย่างย่อๆ พอ เป็นหนทางที่จะนำความเพลิดเพลินมา สู่ตน และทั้งนำความสวยงามมาสู่ บ้านเรือน
หมายเหตุ	สิ่งเหล่านี้ นักเรียนจะต้องรู้ทรา วัง และสามารถส่งสอนได้ด้วย.

